

Latweefchu Awises.

60. gada-gabhjums.

Nr. 26.

Trefchdeenā, 1. (13.) Juliā.

1881.

Redaktora adrese: Pastor J. Weide, zu Neuhausen pr. **Schunden**, Kurland. — Ekspedizija Westhorn kga grahmatis-bohdē Jelgawā.

Redaktors: No eefshemehm. No abriemehm. Bizjanafahs jinas. Gadijums. Bar kursemes lohpu-aiffargafchanas beedribu. Zela drufkas. Sargajatees 2c. Tasse 2c. Sweijneezehm. Re-aismirielite 2c. Drupas un drufkas. Atbildes. Sludinafchanas.

Waizinafchana, lai apstelle „Latweefchu Awises“.

No 1. Juliā war „Latweefchu Awises“ apstelleht uf ohtro fchi gada pusgadu. „Latweefchu Awises“ faweem 3. lasitajeem pasneegs fhogad leelu. **Latweefcheem jo dahrgu bildi.** Scho bildi dabuhs ne ween tee lasitaji, kas „Latweefchu Awises“ apstellejuschi uf wifu 1881. gadu, bet ari tee, kas apstellehs uf fchi gada ohtro pusi. — Ja-apstelle ekspedizija pee Westhorna kga, Jelgawā. No 1. Juliā taps wisi nummuri peefuhiti lasitajeem, kas warbuht wehlfaf „Awises“ apstelletu. Ekspedizija luhds, lai apstelle pee laika, jau Juniā mehnefi. — „Awises“ maksā par fcho pusgadu:

1. Jelgawā fanemoht 60 kap.,
2. ar pastu „ 90 kap.

No eefshemehm.

Behterburga. Edinburgas herzogs ar Anglu kara-kugu nodaku 21. Juniā, pulksten 3os, nonahja Kronfchtatā. Pehz atklah-tahs apweizinaschanas, Fehnischlā Augstiba uf Keisariskahs jachtas aifbrauza uf Peterhofu, apweizinaht Keisara Majesteti. Anglu kugi paliks 8 deenas Kronfchtatā; pa to laiku retajeem weeseem par gohdu isrihlohs dasch-daschadus gohda-meelastus un fwehtku-wakarus. — **Muitas-departementa direktors,** geheimrahts Katschalows, 19. Juniā nobrauzā Rehwalē un fihli apluhloja turenēs mitas-namu. 20. Juniā wakarā Katschalows aifbrauza uf Dagoe, Werder un Arensburgu. No turenēs wunsch braukfchoht uf Rihgu un Leepaju.

Peterhofa. 19. Juniā muhsu Kungs un Keisars un Wina Augstā Kaulatā Draudsehe Behterhofā fanehma 19 deputatus jeb fuht-nus, ko daschas Zgaunu beedribas bij fuhtijuschas, lai issaka wispasemigi Keisara Majestetei Zgaunu tautas ustizibu un padewibu. Deputati bij fchee lungi: profesors Köhlers, mahzitajs Hurt, Karl Jacobsons, redaktors; Dr. Michail Weske, Mart Mit, Behter Suk, Mikel Elmik, Rein Zurmam, Dr. Karl Hermann, Juri Lucha, Behter Luik, Gustaw Kusmann, Madis Leegmann, Gustaw Hagedahl, Alek-fander Müller, Johann Wilhelmson, Thomas Jakobson, Behter Rubi un Karl Romm. Ufrunu tureja profesors Köhlers. Rehwalēs pil-fehtas weetneeks Jakobsons nolassja Kreewu un Zgaunu walodā rak-stitu adresi. Tad redaktors Jakobsons isluhdsahs atkaufchanu, uf Winas Majesteti Keisareni tureht igamniku ufrunu, ko J. Jakobsons pahrtulkoja Kreewu walodā. Kad Winas Majestete bij pateifusees, mahzitajs Hurts apfweizinaja Majestetes Kreewu walodā, pateifdamees par dahwato teesibu, isdoht igamnikas grahmataš un awises, un issa-zidams zeribu, ka Zgauni ari nahkamibā attihstifchoht fawu rakstnee-zibu un pataififchoht fawu rakstu walodu pilnigaku. Beigās runaja profesors Köhlers Kreewu walodā. Wunsch peemineja lohpiwas faju-fchanu starp Kreeweem un Zgauneem dauds wehsturefiks brihshōs un Zgaunu pastahwigo ustizibu. — Wina Majestete pateizahs, apgal-woja, ka palaischotees uf Zgaunu tautas juhtahm, aplaimoja katru deputatu ar laipnu ufrunu. — Pee brohlasta, kas pehz audienzes tika depu-tateem pasneegts, „Sakalas“ redaktors Jakobsons tureja runu par swaru, kahds efoht laipnai peenemfchanai un brahligai weenibai ar Kreewu tautu, kura Zgauneem rahdoht draudfigu prahtu. Uf Reh-wali un zitahm weetahm tika fuhtitas telegramas. Deputazija, kas

jau preefch tam bij apmeklejufi Deewa meerā dufofchā Keisara kapu, nodohmaja no-eet ohtro reisi zeetofschna katedrale, kur mahzitajs Hurts grib notureht deewkalposchanu pehz luterifkas basnizas kahrtibas.

Japreezajahs, ka Zgaunu tauta fcho fohli spehrufi; bet wehl wairaf japreezajahs, ka Muhsu Augstahs Majestetes tik laipni un fchehligi ir fanehmuschi fcho deputaziju. Zgaunu deputazija jo klaiji un labi issazijufi, ko Baltija ir darbōs apleezinajufi pagahjuschōs ga-du-fimtenōs, kurdōs ir peedalita pee plaschahs Kreewu walsts. Ustiziba Kreewijas Keisaram un Wina Augstajam Namam ir ta puke, kas al-lasch seedejufi un seed Baltijas druwās, un ustiziba ari smarfcho is Zgaunu deputatu runahm.

Bar Baukfas aprinka-teefas aprinka-teefnefi apstiprinahts ba-rons P. Drachensfels.

Leepaja. Bahdes-weefu lihds 18. Juniā pamifam bij 142 (37 wihreefchi un 105 feeweefchi).

Kandawas pilfehtinā ischlees 10. Juniā, ap pulksten 4eem pawakare, uguns-grehks. Schihda Baumgarta namā eerandfijufchi leelus duhmus un drihs pehz tam ari uguni jumtā. Gan tuhliit stei-gufchees labprahtigee uguns-dsehfeji ar sprizi un ziteem rihleem pee dsehshanas. Bet-pamafs wehjinsch dfinis uguni uf seemela pusi proh-jam, kur it tuwu blakam bijis nams ar schindelu jumtu. Tahdā faufā laitā, kur leetus naw ilgu laiku lijis, kohka nami un schindelu jumti, faufi kā pulweris, it ahtri aifdegufchees, un par mas stundahm, lihds pulksten Seem wakarā, 15 nami, Schihdu basniza un wiau luhgfscha-nas-nams, stakli un zitas blaku-ehkas nodegufchas. Uguns apstahju-fees ohtā galā, kur neweena nama naw wais bijis. Isglahbt gan mas ko warejuschi; dasch palizis tik ar tahm drehbehm, kas tam biju-fchas mugurā. Glahbjoht dauds leetu fadaufitas un faplehsfas; zitas atkal no besdeewigeem zilwekem nosagtas. Baumgarta stedelē fadef-dfīs Tschiganam firs; dascheem namneekem staklōs gohwis, teli un zuhkas; stahsta ari, ka dascham nauda fadegufi. Mifdftres zeenmah-te atfuhitijufi laudis un sprizi pee dsehshanas; Kufschu kungs, no uguns-grehka simu dabujis, ari aifuhitijis sprizi un dsehfejus palihgā. Dseh-feji ar sprizehm tad fawaldijufchi, ka uguns naw pahri par eelu ta-pusi. Wairaf nekā 60 familijas efoht palikuschahs bes pajumta. No kam uguns zehlfusees, naw sinams. — Kandawā it ihfā laikā jau trefcho reis deg. Preefch wairaf nekā 10 gadeem nodedsa kahdi 5 nami, preefch 7 gadeem 7 nami. — Ziti eefshwotaji, redsedami, ka uguns ihfā laikā tik dauds namu pahrnehmufi, palikuschi it bailigi, ka wehjsch uf zitu pusi fagreedamees nedsen wiau nameem un ihres-weetahm uguni wirfā, krahwufchi un wedufchi fawas leetas no pilfehtinas ahfā.

11. Juniā eefpehris pehrfons Lumes lohpu-muischas Daibes ri-jās. Tai paschā deenā ari Struteles Saldeneeku mahjās pehrfons eefpehris. Suns bijis pagalam; fainneeze un meitas no spehreena pagihbuschahs; istaba, laidars un flehtis nodegufchas, tikai bandineeku stakli un rija palikuschahs.

No Veel-G—s. Muhsu apgabala laudis war gan peefkaihtit pee kursemes wismeerigakajeem apdshwotajeem; jo tē lohti reti dftid kaut-kahdas kildas un kaufchanahs, un ja tahdas ari reisi nahf preef-schā, tad tahs wiswairaf atgadahs leelo fwehtku beidsamajās deenās, tad gahjeji fa-eet frohgōs un tur galwinas eefildijufchi fahf pehz fa-was wihfes isprezatees. Saimneeku jaunakā pa-audse ir palabi is-glihtota un nemekle preefus frohgōs. Pagasta-fkohlotaja kungs wada jau ilgus gadus dseedataju-lohri. Dohbeles un Rihgās dseedafchanas-fwehtkōs un daschōs garigōs konzertōs fchis kohris nehma dalibu. Ta-gad fchis fenakais wihru-kohris ir eerihkohts par jauktu kohri, kuram muhsu jaunee laudis it tshakli peedalahs. Bes tam tē ir kahdas diwi

bibliotekas, bet pee schahm nemana nekahdu ihpafchi tschaklu peedalschanohs.

No laikraksteem wiswairaf lafa „Latweeschu Awises“. Zif daschu gadu „Zelgawneeze“ muhs apzeemo labi wairaf ka simtu effemplarohs.

Seme pee mums wiswifada, un tadeht fauschu turiba ari ir tik tahda puslihdfiga. Zisti labas semes te reti atradihs; bet gluschi flittas ari ne. Seemas-sehja, ka dstrdu, esohht wispahrigi palabi isstahwejusi. Zif schim un tam atrohdoetes weetas, fur sehja ispuwufi. Slimneeku pee mums lohti daudf. Daschäs mahjäs pa trim, tschetreem ihjä laika apmirufchi. Seemu bij pagasta-fkohla flimibu deht pa diwahm lahgham jaslehd.

No Semites, 15. Junijä. „Lectus, lectus!“ to ween wisi gaidam, „kaut jel Deems dohtu kahdu labu debest lectus“, to pee mums katris semkohpis wehlahs. Bet ka naw, ta naw! Sausf un fausf! No paschas pawafaras libds schim laikam efam bijufchi tikpat ka bes lectus. Pa Wafaras-swehtkeem gan reisu-reisahn smaldsingaja, bet par daudf fakaltuschai semei nebij isgahjis zauri, ka buhtu pee fannes peefehrees. Däpat ari 11. Junijä pehrtora lectus driht pahreedams semi tik pa wirfu apflapinaja. Seme faprehgajusi gabalu-gabalohs. Kam papuwe naw wehl usarta, newar uf to ne dohmaht. Rautka grahwjus ispuzejoht, ne-eet dselhu lahpfita eefschä, jazehrt ka ar zirwi. Wafareja — weenalga, waj auläs waj meeschi — mahlu kalnös fehta, naw wehl usnahufi. Bakaines stahw bruhnas un pelkas, no-augufschas ar gufchnahm, sirgu-flahbenehm un zitu nefahli. Ganibas tihri plikas un isdegufschas. Ar feenu un ahboltinu buhsim schogad pamifam nabagi. Blawas, fur ziteem gadeem bij ta leknafe jahle, ir schogad leijas weetas un lahmas bruhnas un no sahles tufschas; laikam seemas fals buhs tahs ismaitajis. Ahboltinufsch it masf, rets un ihfs. Ziteem gadeem ap scho laiku plawas wiknodamahs wiknojahs un ahboltina lauki stahweja pilnä seedefchanä; tagad wifs apspeests un panihjis.

Sabiles pilsehtina naw pasta-kantora, fur wehtules un zitüs suhtijumus waretu nodoht un fanemt. Sabilneekem jafuhä libds Kandawai — 2 juhdses tahku — pehz pasta. Sabilneeki un apfahretejo muifchu fungt grib par to gahdaht, ka pasta-kantori ari Sabile eetaifitu. No sawas pufes tee dohd daschu peepalihdsibu, lai pasta, waj no Kandawas waj no Dalfeem nahkdams, katru reis ari Sabile apstahtohs.

Rihga. Grafhs Schawalows 22. Junijä pa Rihgas-Dinaburgas dselzetu aibrauzä uf ahrsemehm. — Dahrgas pagiras bijufschas kahdam 3. kgam. Tas 20. Junijä bij dschris wairaf, nekä wareja panest. Restorazijas ihpafschneeks winam eerahdija fahnu istabu, fur isguletees; durwis uf fehtu nebij aifslahgtas. Kreetni noguletees, 3. kgs atmohdahs ar jo leelahm pagirahm, kuras wehl wairojahs, kad pamanija, ka libds ar schwinguli bij pasudufi wina kschas-grahmata ar 300 rubl. Dser nu!

Rihgas un Tchrpatas aprinkös weetahm ir izghlufees leefas-fehrga; tamdeht Widsemes gubernators atgahdina wisahm polizejas-un pagastu waldehm, stingri eewehroht isdohtohs nosazijumus pret fehrgas isplatischanohs, kuri nodrukati peelikumä pee „Widf. gub. awises“ 57. nummura no 1875. g.

No Kemereem „B. W. rakfa: Slimneekem, kas Kemeru sehweel-awotus apmekle, reti buhs tik isdewigs gads bijis, ka tagadejais. Zaur pastahwigi fausfo laiku purwainä seme, uf kuras Kemeri usbuhweti, ir gluschi isfufejusi un pat wakareem gaisf ir tihrs no miglas, kas zitfahrt flimneekem nekahwa, pehz deenas karstuma, baudiht atpirdsinoscho wakara wehsmiau. Tamdeht ari apmekletaju flaits ir labi prahws — jau pahri par 600, un aug wehl katru deenu. Un Kemeri awoti to ari teescham pelna. Par wina swehtigem panahkumeem teef brihnuma leetas stahstitas, it ihpafchi pee reimatisma un kaulu-fahpehm. — Preeksch flimneeku usnemschanas un kohpfchanas ir labi gahdahts: ahrstetawa kahrtigi eegrohfta; jaunais ahrstf laipnis un zihstigs sawä amata; pahri reifas deenä musifa; labi apkohpti parki ar zelneem, pawiljoneem u. t. t. Ari kohrteti Kemeros naw dahrgi, ka tas zitur peldetawu-weetas mehds buht. Tä wisur ir gahdahts, ka flimneeki war meerprahrtigi laiku pawadiht un kohptees, un kad awotu walde wehl nowehrstu pahri fuhdsibu- un dusmu eemeflus — prohti awifchu nosufchanu no lafamä galda un musikantu „ständhenu“, kas rihä agrumä flimneekus no faldä meega trauze —, tad wina waretu ar pilnigu teefibu rehlnahht uf wispahrigu pateizibu.

Dinaburgas pilsehtas-dohme nospredufi luhgt teefu-ministeriju, lai Dinaburgä eerihlotu aprinka-teefu; schahs teefas ustureschana pilsehta if gadus grib makfaht 5000 rublu.

Minfka 23. Junijä plohsjees leels uguns-grehts. 500 nami jau nodegufchi, bet uguns tani deenä wehl nebij apspeests. Tuwaku simu libds schim truhft.

Schitomiras gubernä, Mintorzas meesta, pusstundas laika nodega 400 Schiddu nami un bohdes.

Maflawas-Kurftas dselzela useeta leela blehdiba. Peezi wirskondukteeri fahmä ar Serpuhowas stanzijas kafeeri no jaunä pahrdewufchi wezahs dselzela-bilettes, nandu sinams eebahsdami sawas kschas. Leefahs, ka schahda pelna dsihä ilgaku laiku. Wainigeet atlaifsi; waj ari tiks nodohti teefahm, wehl nefinams.

Charkowä stipri un boefchi libst lectus, famaitadams feenu. Ari rudseem kaitehts zaur leetu un aukstumu, ta ka graudi jo wahji.

Orenburgä un Samarä, ka „Poradolam“ sinu, parahdijees kolorado-kufainis, kas nefchehligi no-ehdoht kartufseem lapas. Lai gan jau 2 gadus atpakat sifki aprakstihst schis kaitigais kufainis un lai gan Orenburgas dselzela direktors peefuhthjis Samaras semstibai leelu pulku no schahdeem semkohpibas eenaidneekem, tomehr semstibas, ka leefahs, wehl naw pahrleezinatas, ka teescham ir breefmigais kufainis; jo libds schim neweens sohls wehl naw sperts, kas sifmetohs uf kufainu isnihzinafchanu.

Taganrogä rudfu plauja fahkufees; graudi un rascha esohht lohti labi.

No ahrsemehm.

Wahzija. Keisars Wilhelms aibrauzis uf Mainawas jalu un no turenäs dohfees uf Gasteinu (Austrija). Scho pehdejo wesehlibas-awotu keisars Wilhelms boefchi mehds apmekleht. Schogad wina zefofchanai uf turenä wehl ihpafsch swars tamdeht, ka wiafch turpat jeb kahdä zitä tuwä pilsehtä nodohmä fatiktees ar Austrijas keisaru. — Krohna-prinzis ar fawu laulato draudseni (kas ir Anglu kehnienes Wiktorijas meita) aibrauzis uf Londoni, no kurenäs tas nodohmaja dohtees uf Weitas falu. Scho zefofchanu eeranga par sifmi, ka keisarenäs Augustas wesehliba stahw labaki. — Sweedru kehniufsch aibrauzis Wihsbahdenä, sem wahrda Hagas grafhs.

Dahnija. No kehniina jeb wina familijas nodohmato zefofchanu uf Pehterburgu, par kuru daschas awises sinuja, Kopenhagenes awises neka nesin. Kehniene gan driht isbraufschohht uf ahrsemi, bet uf Pehterburgu winaf zefsch ne-eijoht.

Franzija. Tautas-weetneeku zefschanas notikschohht 13. (25.) Septemberi. Gambeta liffchoht fewi usstahdiht par kandidatu tik weenä paschä weeta, prohti Parises preeksch-pilsehtä Belwil, kas winau ari jau agraf bij eezehlfusi. Zaur to wiafch atkal grib laudis few peelabinaht, kas pehdejä laika zaur wina pahrafu gohdahribu jau bij istranzeti. — Tunisf nemeeri palikufchi tik stipri, ka walidiba nospredufi uf turenä suhtihht atkal kara-pulkus, kaut gan ne fen wehl tohs pahrweda mahjäs.

Turzija. Relaika Sultana Abdul-Mifa mahte laidufi Sultanam Abdul-Hamidam wehstuli, kura ta issaka pateizibu, ka tas atreebees par winaf dehta nonahwefchanu un tihrijis Osmanu wahrdu no pasch-flepfawibas apwainofchanas.

Greekija. Semes apgabalu atdohschana Greekijai — eefahkufees. No Buntas pilsehtinas Turku garnisons isgahjis, un Greeku pulks wina eegahjis. Behz tam Borta fahkufi atfaukt sawus pulkus uf Artas.

Seemel-Amerika. Presidenta Garfjelda iswefefofchanahs eet lehnäm uf preekschu; bet pilnas drohschibas, ka tas tiks glahhts, wehl naw. — Slepflawa Gito ir no Frantfchu dsimuma, bet peedfimis Seemel-Amerikä. Wiafch pastahwigi wedis nekahrtigu dsihwi, un jau fen no saweem radineekem tizis eeraudstihst par pustraku zilweku. Gito kahroja konsula weetu, bet nedabuja, un ari netika laifst presidentä preekschä. Zaur to fahfutis, tas pastrahdajis sawu nedarbu. Gito no eefahkuma tika nowestis Waschintonas zeetumä, kas polizejai nahzahs deewsgan gruhthi, jo laudis bij pret flepfawu ta fahfutufchi, ka to gribeja uf weetas paschi nosohdiht. Ari wehlah laudis negribeja apmeeri-natees un taifjahs zeetumu uslaufi. Waldiba tamdeht naktis laika lika flepfawu aifwest no zeetuma uf kahdu apbrunotu leelgabalu laiwu, kas stahweja upä. Ismekleschana eet lehnäm uf preekschu; wismasaf no tahs libds schim nekäs naw tizis sinams.

Afrika. No Keetruma-Afrikas peekrastes nahf sinu, ka Afchanti tautas kehniufsch pilnigi padewees Anglijai. Par padohschanahs sifmitas Anglu kehnienei nosuhthjis selta zirwi. No uslittahs strahpesnaudas, 4000 unzehm selta, tas pufi jau aismakfajis Anglu walidibai.

Wisjannafahs sinas.

Kischnewa schinis deenas schurp atbrauzu profurors un schandarmu palkawneeks is Pechterburgas, lai noswehrtu isteikumus, ko daschi apzeentatee demuschi par to, ka hijis nodohmahts apfagt turenas renteju zaur ganga ralkschanu semes apafschd. Nentejai blafus fahda dschwollt bij usseis gangis, ko eefahfufchi ralt grihdas apafschd, bet wehlat atkal aifbehufschu ar smiltihm. Schi dschwolla eedfchwotaji, fastahwofchi is wihra, feewas un deenesta-meitas, jau Janwari aillaidufchees prohjam. Runa, ka esohrt teem us pehdahm. — **Mostowas-Wladikawfahas** dselshela brauzeens isfrehja is fleedehm. 6 wagoni drupu-drupas. Lihds schim atrasti 9 nonahwetti, 14 gruhlt eewainoti un pulks weeglaki eewainotu. — **Warschawas** tumuma notizis negehligs neleefcha darbs: us dselshela fleedehm hij uslikts malkas-gabals, zaur ko dselshela brauzeens stipri apfahdehts. Runa, ka astoni pretfchu wagoni fadragati. Tuwaku sinu truhft. — **Rownas** pilsheta, Wolinitjas gubernu, pawifam nopohfita no uguns-grehka. Wairak ta 5000 familiju bes pajumta. — **Odesa** schinis deenas kirurgs Dr. Grifers isdarijis retu operaziju, fahdam wihram isgreesdams trescho daku no anahm; flimneeks brangi jau iswekelojotees. Schi operazija tamdehl jo eewehrojama, ka wina ir tilai trescha schahda operazija kreewija. — **Immobiliju nodohfchanu** Baltijas gubernas 1882. gada ir pawifam 2 milj. 212 tuhft. 90 rubl.; no schahs summas kriht malkabt: Widsemei 57 tuhft. 485, Kursemei 20 tuhft. 330 un Igaunijai 13 tuhft. 960 rubl.

Gadijums.

Ustahfihits no **Waj-Sihlu** fainneeta, Kalamaitshu.

Bernhards dohmaja, ka jau uswarehts, jo Elises runa, kas no firds nahja, wina grabhtin aifgrahba; bet winsch tomehr negribeja feewa padohtees, jo ne-ustizibas faknes bij dsili firdi eespeedufchahs. Winsch eefahfa atkal dohmaht, ka Elise wina tik gribejust zaur fawu jauko, mihligo rindu apmahniht. Winsch negribeja Elisei palift parahda; fawas azis no winas nowehrsdams, winsch nurdeja — jo mihligu wahrdinu newareja runaht.

„Kad es eewehroju tabs sinas, kas man par Beka fgu nahlfchas ausis, tad wisahm Dawahm attahfnofchanahm fawa firdi newaru doht wertu. Tapehz mihla Elise, parahdi man palkaufidama, ka esi newainigi apfmeeta.“

„Apfmeeta!“ wina eefauzahs. „Tabi, es grihu parahdiht, bet tilai ta, ka es to turu par labu un derigu!“

Wina aifgahja no fawa wihra ne-atwadijufees. Kahdu brihdi winsch wehl flatijahs us durwihm, zaur kurahm Elise bij isgahjusti. Tahdu pretofchanahs winsch nebij dohmajis. Wina dschwibas pulksteinischi sita smagi, azis iswehroja, luhpas drebeja

„Ta tad zihnischanahs nu ir eefahlfufees,“ winsch apafsch fewis nurdeja. „Mana feewa ir flaitfa, bet lepna un, ka rahdahs, stuhrgalwiga; winai tahds flaitstums, kas labaf wifu famaita, nekà leekahs mestees us labu zehu; tahds flaitstums, kas ahriigi usfmaida, bet eefchfiki ir tshuhfahm mahju-weeta. Wina sin fawa flaitstuma spehlu; bet ari es fawu lepnibu winai rahdfchu un winas walgus isdeldefchu. Kas man to buhtu preefch tshetreeem gadeem fazijis, — pat preefch weena gada, kad flims guleju un wina — schi tshuhfka — pee manas gultas notupahs — raudadama?! Seewifchft ir wif wilneeki, wif; wini ir fawa firdi dadfchu pilni, un wina afaras, fmaidi, fahpes un preeft naw zits nefas, ka leeks gihmis! Weli ir wina runahm par pamatu, bet pateesiba ka peektas ritenis. Dikums winahm ir spehle. Weenoi tahdai tshuhfklai esmu fawu gohdu us-tizejis!“

Drihzedams un drebedams winsch isgahja no sahles ahra. Til- lihds fawa istaba bij eegahjis, tad sulainis fazija, ka Beka fgs griboht ar wina runaht.

„Beka fgs?“ winsch prafija.

„Beka fgs,“ sulainis atbildeja.

„Wina wajag noraidiht!“

Sulainis jau gribeja aifseet, bet kungs to fauja atpakat un prafija:

„Ka Tu gribi wina noraidiht?“

„Es teifschu, ka Zuchs ne-eseet mahjas.“

„Ta ne!“

„Zeb Zuchs eseet fahlimufchi —“

Bernhards dohmahs eegrimis gahja istaba no weena gala us ohtru, jo mekleja labu padohmu. Beidscht winsch lika Beka fgu ee-azinaht: Sulainis aifgahja. Weens palizis Bernhards nurdeja apafsch fewis.

„Ir labaki, kad wina fanemu. Bes schaubifchanahs wina feewa winam ir wifu pastahstijust, ko es faziju. Tas nebuhtu gudri, kad es raudfthos flehptees. Medfchim, ko winsch darihs. Un naw ne-

fahda wina, kad winam tafnibu faku azis. Tomehr — ne; wajag drufku atturetees, jo man wehl truhft ihstas peerahdfchanas. Ne-apdohmigi wahrdi mani war eewest kriminal-prozeje un prozejes man ne buht nepatihft.“

Sulainis durwis atwehra, un jauns. lohti glihti gebbees wihrs eenahja.

„Waj Zuchs netrauzeju?“ winsch fmeedamees prafija, eefams Bernhardam rohlu fneedja.

Bernhards bij pahrfsteigts, tahda rahma, mihliga waiga wina redsoht. Ufbildes weeta winsch dewa fihmi sulainim, lai eet ahra.

3.

Beka fgs, ftrihdus eemeflis scho laulato pahru starpa, bij jauns wihrs, warbuht 28 gadus wezs. Wina istureschanahs bij isweiziga, patihkama, tapat ka wina waigs. Seija bij eebahls, ar silahm azihm, tumfcheem mateem un metnahm ubfinahm. Winsch bij dahrgi un pehz jaunas mohdes gehrbees. To wifu Bernhards redseja un wina ne-ustiziba pret feewu palifa wehl leelafa; jo Beks bij teefcham fmuks wihrs, kas feewifchka firdi wareja lehti eemantohht un ehwergeligeem wihreem ne-ustizibu pret feewahm eepohchte. Schis wihrs bij Wilhelmines laulahs draugs, no kura daudi ko ausis tshuhfsteja.

„Ka tas nahft, ka Zuchs mani apmeklejeet?“ Bernhards prafija. Zaur scheem aulfteem un dsedreem wahrdreem Beka fgs bij it ka pahrfsteigts, jo to winsch nebij dohmajis un gaidijis. Bet mehs sinam, winsch bij wifadi ismanigs, un ta tad driht it duhfchigi atbildeja:

„Manai atnahfchanai ir fwariga grunte, ko dohmaju paschu starpa isdariht. Bet nu Zuchs fawadu redsedams, es esmu speests, tuhlt Zums wifu klaiji isteift.“

Bernhards dohmaja: „Winsch sin laikam wifu. Ar wina grihu tapat fawu gohdu aiffargahht un peenahfumu dariht, ka to eefahfu pee wina feewas.“ Winsch fazija: „Zuchs redsat mani us wifu gatawu. Grihu fawu gohdu aifstahwedams us fawu labu peenahfumu Zums tafnibu faziht un dariht!“ — Ubi fungi noschdahs un weefis fazija:

„Preefch wairak ka weena gada mehs eepafinamees Karlsbad. Muhfu eepafifchahahs palifa tahda pati, fahda jau starp bahdesweeefem ir — ihfa un weenaldfnga, bet muhsu feewas tika leelas draudfenes.“

Bernhards galwu palohzidams fazija: „Ta ir gan!“

„Gefahfuma es noschcheloju schahdu muhsu buhfchanu, bet tagad wairs ne. Tagad wina man lihds manu laimi wairak fehmeht, un pa datai ar Zuhfu lihdsdalu.“

„Ar manim? Es nesinu, kad fur buhtu Zuhfu darifchanas maifsees? Jo es nefa-eimohs ar Zuhfu darbeem.“

Kameht Beks us semi flatijahs, tameht Bernhards dohmaja: „Man ir ja-uspafejahs lohti, jo weens ne-apdohmiba isrunahs wahrdas war mani libel eeraut. Man leekahs, winsch ir preefch manim brangu putru wahrijis un nu to man atnefis, lai strebu. Bet Tu, kundftu, to pats isfrehbft. Es grihu uspafetees, lai preefch Elises leezibu dabumu!“

Beka fgs, galwu pazehlis un azis jo plati isplehtis, fazija: „Zaur draudfibu starp muhsu feewahm tas notika, ka mehs tagad efam atkal wif kohpa Leipzig.“

Bernhards eefauzahs: „Mans kungs! Es Zuchs nefaprohtu? Zuchs runajeet, ko es jau flaidri sinu!“

„Zuchs sinat,“ Beks brihuidamees winam fazija. „Kas Zums to ir teizis?“

„Kas zits, ka mana feewa! Waj Zuchs dohmajat, ka Elise man ne-ustiz nekahdu noslehpumu! Waj tad winas griba naw ari mana griba; un es Zums leezinu, ka wina naw ne buht zitada, ka no eefahfuma. Wina labprahht klausa manahm pawehlehm, un ka es sinu wihra rohbeschas fargahht, to man Zums newaijadschs faziht.“

„Zeenijamais Rudolf fgs, Zuchs efat tad lohti latnigs wihrs!“

„Ka Zuchs dohmajeet?“

„Zuchs wareet pee fawas feewas wihra waru leetaht — pawehleht, ko gribeet.“

„Kas Zums leeds to dariht?“

„Mana feewa.“

„Ta, mans kungs! Tad Zuchs tupeet apafsch fawas feewas pasohles. Zif es Beka madamu pasifstu, tad nu sinu, ka winas kurpei ir mihfsts papehdis.“ Winsch dohmaja: „Tawu kumedinu! Zif winsch isleekahs pasemigs un mihligs, ja neweens nesinatu, kas schis ir!“ Winsch fazija jo dikti: „Ta — mans — kungs, Zuhfu feewa negrib,

lad Zuh's ka wihrs pawehleet? Tad laikam wina ir tas wihrs mahja un Zuh's ta seewa?"

Beks fazija: „Utklaufeet mani jo skaidrafi. Rahds behdigs atgadibeens mani speesch Zums kahdu leetu atklat, ko es nekad nedaritu, kad ka wihrs fawai seewai waretu pawehleht. Wilhelmine ir tahds radijums, tik smalka un wahja pee meefas un wifas buhshanas, ka es newaru winai rahdiht ne to masako bahrgumu, ja es negribetu pa-ihfinaht winas dshwibu. Wifu masaka pretoshanahs ir fshadiga winas wefelibai. Wat ta neezigaka fabihshanas un pahreleziga preezashanas dara wainas winas wefelibai, no kam winai lohti jafargahs. Nu Zuh's nopratifeet muhsu buhshanu, kas dara man deewsgan gruhntumu un behdas.“

Bernhards dohmaja: „Naw nekahda gruhntuma, bet Tu nahz pee manim ar fawu wiltibu.“

(Turpmat wehl.)

Par Kursemes lohpu-aissfargashanas beedribu.

(Beigums.)

Beedriba bij nodohmajusi isrihkoht fhogad ap Zahnu laiku istahdi no daschadeem rikkeem, kas der lohpu-aissfargashanai par labu un fainneezibai par weizinaschanu. Wahzsemē tahdas istahdes no lohpu-aissfargashanas beedribahm daschahrt ar sekmi ir noturetas. Ari fhogad tahdas ir Greiswaldē un Meisenē. Waijadshgahs ruhmes buhtu mums uguns-dshfjeju beedriba atwehlejuši fawā sahlē, un isdohshanas buhtum warejuschī fegt zaur mehrene ee-eshanas-makfu. Geshakumā gan rahdijahs, ka fshis derigais noluhks buhs ispildams, jo Leipzigas beedriba un wehl ziti mums bij laipni apshohlijuschī peepalidshē ar istahdes leetahm, un kad wehl zerejahm us eeshutijumeem no amatneekem un semkohpjem, tad likahs fshis noluhks buht isweizibas un auglibas pilns. Bet wifš tas grohsidamees grohsijahs; gadijahs weens fshkehrflis pehz ohtra, weens kawellis leelaks, nekā ohtriš, un beidsiht tas wisleelakais, ko finans-ministerija dehl istahdes leetu eeweshanas is ahrsemehm — tulleš sinā lika zekā, tā ka fhogad us istahdi wairs newaram ne dohmaht, kaut gan zeen. gubernators, geheimrahts von Lilienfelda fgs, laipni mums nahza palihgā, weizindams muhsu noluhku, par ko beedriba fshē klaiji issaka fawu pateizibu. — Kad istahde fhogad nu ari naw isdewusees, tad tomehr zeram, ka us preefshu isdohsees.

Cekams par fshi gada general-fapulzi siojam, wehl japeemin kahds behdigs notikums, kas mums ne sen usbruka. Mufhu zentral-preefshneezibas lohjekli, — wezo von Reibnitz a fgu, weenu no muhsu beedribas dibinatajeem, kas dauds gadeem waldija muhsu beedribas kasi un bija weens no kreetnafajeem beedreem, — nahwe mums atrahwa. Beedriba, fshi usihtigā gohda-wihra zenteenus eewehrodama, fawu pateizibu tam daschahrt bij parahdijusi, tam dahwinadama beedribas medali un fawu wisleelako gohda-sihmi, pr. gohda-beedra diplomu. Wifš, kas fsho wihru pasina, to paturehs mihlā atminā.

Beedribas leetās — zentral-beedriba notureja 10 preefshneezibas- un diwi weetneeku-fapulzes. 15. Aprili 1881. gadā tapa notureta kahrtigā general-fapulze, us ko bij fanahkuschī lihds 90 personu.

General-fapulzi atklahjoht, presidents, barons von Hörner, atgahdinaja breefmigo noseegumu 1. Merzā, kas satrizinaja wifu pafauli un peemineja gohdam — Deewa meerā aishahjuscho mihfoto Reifarū Mekfanderu II.

Behz tam beedribas sekreteeris dewa sinas par pagahjuscho beedribas-gadu.

Kad kafes-turetajš bij nodewis rehkinumu par beedribas eenemshananahm un isdohshananahm, tad stahtsrahts Dr. Schulza fgs tureja garaku runu par „firga-gakas ehshanu“. Runatajš norahdija us to labumu, kas zaur firga-gakas ehshanu zeltahs tiklab lohpu-aissfargashanai, kā ari fainneezibahm, un usaijinaja, atmešt wifas pretohmas un aisspreedumus un us preefshu kahdu reisi weenotees us „loh-pigu firga-gakas meelastu“.

Pee fshi preefshmeta peeshlehjahs daschadas farunas; fapulze apspreda, ka pretohmas pret firga-gakas ehshanu beedribai jafahk raudsiht pahrspeht un gahdaht par sirgu-flaktuscha dibinaschanu. (Shi runa pa dalai lasama Latw. Aw. Nr. 23.)

Fuhrmanu komishjas lohjeklis, barons von Lieven, pasinoja par pehz beidsamahs general-fapulzes noturetahm rewishjahm. Fuhrmani naw kluwuschī apstrahpeti. Peezpadfmit gadu laikā fuhrmaneem braufshanas takse palikusi ta pati, turpreti sirgu bariba palikusi ohtriš dahrga. Shini buhshana sinotajš dohmā atrahk eemeflu, kamdehl

fshiejenes fuhrmanu sirgi tik knapi ohdereti, un tā tad lika fapulzei preefshā, ka waijadsetu gahdaht par takses pa-augstinashanu no 10 lihds 15 kap. un no 15 lihds 20 kap. fudr.

Shis preefshlikums tika peenemts, un preefshneeziba, minetohs eemeflus eewehrodama, ir braufshanas takses pa-augstinashanu luhgusi pee Zelgawas pilsehtas-waldes.

Kad par gada-sinu fewishshahm punktahm bij pahrunahs, tika nolemts:

1) Saru-beedribahm preefsh wina gada-sinahm peeshutiht fshematas ar jautashananahm, us kurahm tahm gada galā ja-atbild;

2) teem 17 kreetnajeem skohleneem is Seewalda fga skohlas — dahwinahht pa derigai grahmatai;

3) pehrnaja gada gohda-makfu par sinamo latwifko farakstu atjauhahht un sludinaschanai wehl peelikt to wehleshanohs par faturu, kā ari usrahdishanu par muhsu bibliotekā esofsho materijalu;

4) skohlas komishjahm fewishshī peeshutiht skohlenu sabeedroschanahs statutus preefsh lohpu aissfargashanas — Latweeshu walodā, un skohlotaju konferenzēs lohpu-aissfargashanas leetu zelt preefshā;

5) preefshneezibai usdoht, lai gahdā par to, ka pee pretfshu noweshanas no bahnuscha — wesome neteek pahrak leeli uskrauti, kā tas jau daschahrt ir notizis.

General-fapulze peeshpreeda fshahdas gohda-algas:

1) Pehter Petrowski fgam, Alshwangā, fudraba gohda-schnalli;

2) bruhwerim Higebühlera fgam, Grihwā, par to, ka isgahjuschā gadā 8 neshpehjneekus-firgus par pascha naudū nopirzis un tad lizis nonahweht, tohs atswabinadams no mohshahm — peeshutiht beedribas pateizibas-diplomu;

3) fuhrmaneem Nr. 46., 71., 117., 9. un 10. par labu sirgu lohpschanu dahwinahht fudraba gohda-trefi. Nr. 46., 71. un 110. ir paschi fuhrmani, Nr. 9. un 10. fuhrmanu puishchi; kad trefi patura wina lungi, tad fshem diweem wehl katram peeshpreeda pa 2 rubl. fudr. Fuhrmani, kas senak tapa pagohdinati ar fudraba trefi, dabu tahdu no jauna;

4) waktmeistereem par 48 reishs peerahditahm un apstrahpetahm lohpu mohzishananahm ismakshahht pa rublam par ikkatru reisi.

Preefsh waktmeistereu dahwanahm waijadshgo naudū is Zelgawas beedribas kafes nemt — nahshahs gruhiti; tapehz beedribas sekreteeris ir fshai leetā dahwinajis preefsh islosheshanas flaištu ekā pascha mahletu bildi. Tē buhtu wehl japeemin, ka fshis pats lungs pagahjuschā gadā diwi ekas bildeš lizis islosheshanā — beedribai par labu.

Lihdshchinigā preefshneeziba kluwa no general-fapulzes atkal us jaunu iswehleta. Par kafes wedejeem eewehleja fshohs lungs: grahsu Lambsdorsu un oberhofsteefas adwokatu Seraphimu.

Beedribas presidents, barons von Hörner, luhdja fapulzi, lai nodohdoht presidentu amatu zita rohkās, jo winam esohht zitās leetās tik dauds darishanu, ka newarohht eeshpeht beedribas peenahkumeem pilnigi kalpoht; bet us fapulzes luhgschanu palika gan wehl fawā amatā.

General-fapulze beidsahs ar wispahrigu maltiti, pee kurās fapulzetee wehl ilgi bij kohpā. Widsemes beedribas preefshneezibu mehš bijahm usluhguschī, kā senak, tā ari fhogad, lai eerastohs muhsu fapulzē un paliktu us wakarinahm, bet — kaut gan dabujahm apshohlishanu us tam — tadshu nefagaidijahm neweena no muhsu zeenijameem weeseem is Mihgas.

Tik tahk par zentral-beedribu us fshi gada general-fapulzes. Tagad pasinosim fewishshī no Zelgawas lohpu-aissfargashanas beedribas.

Wispahrigi waram buht meerā ar beedribas darboschanohs pagahjuschā gadā. Tirgus-plazis, flaktusis, eebraufshanas-weetas un fuhrmanu buhshana tika kahrtigi un usmanigi pahrluhloti zaur preefsh tam isredseteem kungeem, kureem waijadshgōs brihshōs no muhsu jautrahš polizejas laipni tika sneegta palihdsiba. 1880. gadā Zelgawā pawifam tika strahpetas 92 lohpu-mohzishanas, — 44 zaur beedribas- un 48 zaur polizejas waktmeistereu peekerschanu. Diwi firgus waijadseja wezuma un slimibas deht, kā neshpehjneekus, ihpashneekem atneemt un list nonahweht. Weens no fshem peedereja Shihdam un bij, taifni fakohht, badu pamiris, un kad beedribas sekreteeris to wairak deenas par fawu samakfu bij barojis, lohpu-dakteris apspredā, ka newarohht lohpinu wairs atspirdsinahht.

Kaut gan Zelgawas zeen. pilsehtas-waldiba jau wairak nekā preefsh diwi gadeem flaktereem bij pawehlejuši, lai preefsh kaujamo lohpu weshanas bruhkē ihpashī preefsh tam buhwetus, ehrtus ratus, tad tomehr fshēe no sawas pufes fadohmajushēes fshahdam pilsehtas-waldibas nospreedumam nerahdiht nekahdu eewehribu, un wed aitas un tehus us flaktusi pa wezai, pawifam nezhilwezigai wihsei, ko usklatohht Zelgaw-

neefem kerahs pee duhschas. *) Schi nescheligà weschana, zaur fo, kà rahdahs, flakteru fungi dohmà spihstcht pilsehtas-waldibai — ir gandrihs bijusi weenigais eemeslis preelsh polizejas apstrahpeschanas pee lohpu mohzifchanahm. Kad suhdsefchanahs par to pee pilsehtas-waldibas palika bes sekmes, tad preelshneeziba beidsoht dewahs teefcham pee pilsehtas weetneeku fapulzes. Beram, ka pilsehtas-waldibai buhs spehla deewogan par flaktereem! Janogaida, fo pilsehtas-walde isdarihs.

Wehl leelaku ihgunnu — pret fo jau gadeem teef karohs — padara Jelgawas malkas-plazis, kas rudenos un pawafaras ir nepeeijams dumbrajs un kur firdsni ar fimageem malkas wesumeem ta tohp puhleti, ka gan nekur warbuht wisa pasaula.

Kad muhsu wairakreisiga luhgschana pee pilsehtas-waldibas — lai liktu eebrugeht tur kahdas fledes — palika ne-ispildita, tad greeamees ar rakstu pee pilsehtas weetneeku fapulzes. Tagad dsir-dam, ka muhsu fleegschana esohit isdirsta un palihdsiba nodohmata. Ne tik ween lihdszeetigahs firdis, bet ari wisi Jelgawas eedfihwotaji firsniigi par to pateiktos pilsehtas-waldibai, jo tagad malkas suhrmani malku peewedoht, malkas-plazi leetas laudami un firdsnius par dauds nopuhledami, ari pagehr pahleeku peewefchanas-malku.

Jelgawas beedriba isgahjuscha seema, kur bij dauds sneega, palihdsija ari bada-zeetejeem putnineem un islika baroschanas-dehlishus trijos atklastos dahrsos; bet neschelichstas rohkas dehlishus arween noplehfa, kaut gan dehlishcheem bij mas wehrtibas un bij augsti uslikti. Schis atgadijums mums peerahda, ka putninu baroschana seema ir ja-atwehl privat-laudihm fawos aisslehtos dahrsos.

No faru-beedribahm Kurseme eefuhitahs sinas gan naw wifai tumfchas, bet tadfchu dascha weeta parahdahs mahkonischi, kur waijadseja buht gaischi faulitei. Tahdi mahkonischi bij manami Bauksa, Zukuma un Grohbinā. Reba par wifahm weetahm Kurseme spihd weenadi zilwezibas faulite ar faweem starineem. No nu pat minetahm pilsehtahm, kurās fenaf beedribas plauka, sakaja un seedeja — faulite leelahs pawifam nogreesufi fawu mihligo waidfinau. Mums atleef — pehz Ahbraama preelshfimes — ta wehleschanahs, lai ta tadfchu mihligi atkal atgreesohs atpakal us teem, to taifnu labad, kas tur ir eelshā (to taifnu, kas ari lohpineem grib taifnibu parahdiht, un tahdu ari tur teefcham buhs tikpat, kà zitās weetas) un ne-lautu tur lohpu-aifargafchanas beedribahm pawifam isniht.

Sinas mums peenahfuschas no faru-beedribahm Alschwanga, Jaunjelgawā, Kuldigā, Grihwā, Zlukte, Palangā un Wentapilē. No Randawas dabujahm tikai beedru-rahditaju un gada-rehkinumu. — Weena muhsu leelaka beedriba — Leepaja — ir schogad pawifam apklusufi; naw ne gada-malkas wehl peefuhitijusi, un us wifahm muhsu peeprafifchanahm ir stingri palikufi pee weenreis usnemtahs flufuzee-fchanas.

Es beidfu ar firsniigi wehleschanahs un pilnigi zeribu, ka muhsu mihkotee Latweefchi ne-atraufees no muhsu beedribas teizameem zenteeneem, bet peepalihdschis, zil waredami. „Zilweks, kas jo scheligis, iraid ari jo labs“ — ta flawenais Lessings faka — un kas zeetfirdibu nowehrsch, tas pahrlabo zilwezi!

Edmund von Lüdinghausen-Wolff,
Kursemes lohpu-aifargafchanas beedribas sekteceeris.

Zeta druskas.

II.

Zeen. lastitajeem schē pasneedsu atkal kahdas druskas par fawu zetofchanu. Jau is schahdeem ihfeem usfihmejumeem waram pa datai Kursemes Latweefchu dsihwi mahzitees pasiht; tomehr esmu nodohmajis, pehz fawas zetofchanas wehl plafchaki rakstihit par Leijas-Kursemi un winaš eedfihwotajeem.

Wolgunteš pagastis (pee Jelgawas) fastahw is 25 fainneekem, kas wisi fawas mahjas nopirufuschi un jau pa leelakai datai ismalkajuschi. Ja gahjeji newehlahs pee fainneekem kalpoht, tad war pelnitees zaur sweijoschanu, waj strahdashanu steegeku-zeplōs, jo schē ir pawifam 13 zepfi, kas peeder pa datai fainneekem, pa datai Kree-weem, pa datai ari dascheem Kree-weem is Mihgas. — Salmuischneeki (pee Dohbeles) ne ween lauffainneezibas un zitu peedfihwojumu sinā fateelahs, fawas dohmas un fawus padohmus zits-zitam isfazi-

dami, bet ari fahfuschchi zelt jauku dsihwi zaur dseedataju-beedribu, kas jau parahdijusi daschus labus auglus, pee basnizas un fohlas aplohpshanas labas naudas-summas lihdsi pasneegdama. Schi beedriba few eegahdajusi ari lasifchanas-biblioteku. Schē leels un jaušs fohlas-nams (trihstahschigis) schogad taps gataws, kas pawifam 35 tuhft. rubl. f. malkahs. — Leel-Platonē kaudis pee fabeedrigahs dsihwes padohdahs warbuht padauds tikai weena mihra wadifchanai. Kad schis kreetnais wihrs kahdu reis aiseetu is pagasta tahlaki dsihwoht, tad gandrihs nebuhtu zita, kas tuhlit tapat waretu tahlak west dseedafchanu, lasifchanas-biblioteku un derigahs fapulzes. — Bramberges „Lihgo“ dseedataju-beedriba ir weena no wezakahm Kurseme; wina pastahw jau wairaf nekā 16 gadus. Wina kahdu laiku it swehtdeenās apgahdaja pee deewlalposchanas Jelgawas Latweefchu Annas-basnizu ar fchetrbalsigu dseedafchanu; dseedafchanu pawadijis 12 wihru leels musikas-lohris; beedriba wisa fawā pastahwefchanas laika isrihkojusi 2 konzertus (ar ziteem spehkeem lohpa), wairaf nekā 8 reifas dseedaja pee fewifschkeem atgadijumeem, 10 reifas israhdija teateri, 7 reifas isgahja satumōs un isrihkoja 24 weefigus wakarūs. Naudas palihdsibu wina sneegufi Samaras truhkuma-zeetejeem 1874. gadā, farkana frusta beedribai, kreiferu kugeem, un eegahdaja fohlai telurijumu. Ari scheijenes jaunā labdarifchanas beedriba eet us preelshu, jau daschus jaukus darbus pastrahdadama. — Dohbeles leelgruntneeku lauffainneezibas beedribā buhschoht nahfoshā laika ari masgruntneeki, zelschoht preelshā is fawas fainneezibas Latweefchu walodā preelshlikumus un tohs apspreedifchoht ar leelgruntneekem lohpa. Buhtu lohti wehlejams, ka tapat notiktu Bauksā, Zukumā, Talsōs un Kuldigā, kur ari schahdas leelgruntneeku semkohpibas beedribas pastahw. Wifōs Kursemes pilsehtōs un meestindōs atrohдахs krahfchanas- un aisdohfchanas-lahdes, bet tik wehl Dohbeles tahdas wehl naw. — Behrsbekē zehlfuees lasifchanas-biblioteka (jau is kahdeem 200 sehjumeem fastahwofcha) preelsh 5 apfahrtejeem pagasteem. — Kumbasmuischās pagastā wisi fainneeki pagahjuschā gadā fawas mahjas nopirufuschi; ar lauffainneezibu tē dsenahs zih-tigi us preelshu; daschi fainneeki preelsh fawas fainneezibas tē jau eegahdajufchees eestirpatorūs, masohs Sweedru weenjughu arklus, kutamahs maschines ar sirgu-spehku u. t. pr. Janis Freimanis, meshfarga mahjās, dabujis us beidsamahs Dohbeles isstahdes pirmo sudraba beedribas-medali par isstahditeem lineem; ar to paschu gohdafihmi pagohdinahs ari fainneeks Kristaps Müllers, Anuschu mahjās, par fawehrptu baltu willu. Tagad Kumbineeki dohdahs us lauffainneezibas fapultfchu rihkofchanu Kalna-Mudschu mahjās; wini pee tam ari fagatawojahs us ihpaschas lauffainneezibas beedribas dibinajchanu. — Aurumuischā scho pawafar' zehlees wihru dseedataju-lohris; schē usnemohit tikai fainneekus un fainneeku deklus, un nepawifam kalpus un amatneekus; beidsamajohs ne-usnemohit wina nepastahwibas un nepastahwibas deht. Sem lihdsigeem noteikumeem tohp wihreefchu dseedataju fabeedribas usturetas Salmuischā, Lipstā un wehl zitās weetas. — Lestene parahdija Irlawas seminarischi 23. Maijā sch. g. dauds jaukas preelshfimes smalkakai isglitotai fadsihwei; tad wini tē bij isgahjuschi satumōs, kur ari wisi apfahrtejee kaudis par brihwu wareja peedalitees. Jauka dseedafchana puschoja scho Lesteneekem un apfahrtejeem tik patihkamo preela-deeninu. Tahdus isrihkojumus Irlawas seminarischi waretu ari zitās Kursemes weetas isdariht; tee teefcham atneestu daschus labus auglus. — Blihdenes leelklungs fawā pagastā isnihzinajis wifus krohgas, lai wina fainneeki, atstahdamees no krohga-dshihwehs, eeradinatohs ar leelaku patifschanu fawu mahju un fainneezibu apkohpt. Kà rahdahs, tad schis wina darbs ari naw wis bes fawas swehtibas palizis. — Swahrde un Zeezere peelihdsinami pee teem apgabaleem, kur laif-rakstus mas lasa, kur tapehz wifu-wifadas nekaidras sinas un runas par tahlakeem deenas-notikumeem pa laudihm no mutes-mutē eet, kà: Leepaja bijusi leela Schihdu waijafchana; Jelgawā dauds zilweki ar bahahm apmirufuschi; is Dohbeles wisi Schihdi isbehgufuschi; Augusta mehnesi sch. g. muhsu jaunais Keisars tapschoht krohnehts, dauds noseedsneeki tad tapschoht is zeetumeem islaisti u. t. pr. — Zeta no Dohbeles lihds Saldei atrohдахs lohti mas tahdu krohgu, kur zelineeks ar patifschanu waretu apmeestes; kad kahds meliswahrzis eenahf, tad kristigee krohdseneeki dauds weetas tē ne-isturahs nemaf labaki par Schihdeem, — wezu maifi un ne wifai labu dsheerenu tee schē par dahrgu malku pahrdohd. — Saldu ari Latweefchi tagad fahf wairaf dsihwibas parahdiht, us jaukaku laika pawadifchanu lohpa pulzedamees. Tē tagad zelahs dseedataju-lohris sem Federis fga wadifchanas. — Sachtigē kahds lauffainneeks scho pawafar' eetai-

*) Schints deenas esmu gan redsejis us flaktufi brauzam jau ar dascheem krahtinu-rateem, kurōs lohpi war guleht un fahweht pehz patifschanas.

fijis pascha laukā weenkafschu falku-dedfinatuwi; falki schē tohp dedfinati wispirms preefsch meschlunga, tad ari pee weena preefsch ziteem, ja tee paschi preefsch tam dohd malku. — Schē ari biju uf „nakts-wahfbahn“. Tā nofauz libka apdseedaschanu beidsamā nakti, pehz kuras tas tohp uf kapeem nowests. Bet schabdas nakts-wahfchanas muhsu kristigōs laifōs wairs naw derigas un nebuhs nekahdā wihšē aibildinamas. Schis eeradums ir pirkafahrt wezu paganu laiku atleekas, kas pabalsta tahs dohmas, ka nomiruschais preefsch sawas aprakschanas wehl garā dshwojoht wezā weeta un ka pat jo grehzigis zilweks zaur zitu luhgfschanu is elles waroht tapt ispestihts; ohtrefahrt tas wada uf leeku isfchkefshchanu zaur ilgu behru-fwineschanu; trefschahrt tas nogurdina tā, ka pehz schihs un nahkofschahs behru-nakts spehki wifai sudufchi un darba aiskawefschana eestahjajs, kas wiswairaf pawafaras- un wafaras laifā lohti fskahdē. — Sefilē tagad tohp jauns, brangs steegelu fskohlas-nams buhwehts. Nahkofschā gadā ari schē fainneeki fahfshoht sawas mahjas pirkti. — Strundā fahds jauns fainneeks zehlis pee sewis jauktu dseedataju-fohri. Pret fskohlu schē no daschas pufes ne-isturahs wifai draudfigi; tas nogurdina fskohlas-draugus un daudfahrtigi fskahdē paschai fskohlai un behru audfinaschanai. Waj newaretu labaki meera dshwoht pehz schihs tautas-dseefmas: „Rihjkuriti, mans brahliti, dshwofim weenis prah-tis; tew rihjina nenoschuwa, man pasuda sprigulitis!“ Ne ween schē, bet wifur tur, fur ne-atrohdahs fmalakata, glihtaka fadshwes fohp-fschana un wadischanas zaur fskohlotajeem waj ziteem gaismas draugeem, piifchi pa naktim staigā apfahrt, pee kam noteef nitnas fadurfsch-nahs un pat tumfibas darbi. — Waltaiiku draudse zaur kirspheles-fskohlu (kuras fskohlneeki trefschā Wafaras-fwehtku deenā sch. g. pa lat-wifki un wahzifki lihdsi dseedaja Waltaiiku basnizas garigā Konzerta) un zaur Foltmana madamas meitemu-fskohlu, kā ari fawahm pagasta-fskohlahm, leekahs buht weena no tahm leelafahm fawfchu apgaismo-fchanas weetahm Leijas-Kursemē. Mineta garigā Konzerta deewsgan fipira apmekleschana ari no fainneeku pufes tai deenā atfal peerahdija, ka Latweefchi fin zeenihst nopeetnu, freetni waditu dseedaschanu. Par Waltaiikeem rumajoht japeemin, ka pee basnizas rohnahs 4 frohgi, kas basnizas fawdihm gan nebuhs par leelu fwehtibu; diwōs frohgōs pat Schihdi par frohdfineekeem. — Kasdangā atrohdahs no leeklunga jaukt weizinata fainneeku dshwe; fainneeki sawas mahjas schē lehti nopirufchi; zaur ufzihligu darbofchanahs dasch fainneeks sawu mahju schē jau pazehlis it augtā wehrilbā. Tapehz lohti netaisna ir ta fua, fo fahds schē mas zeenihst rakfittajis ais atreefchanahs zaur „Mahjas Weefi“ isdaudfinajis, ka Kasdandneeki efoht dshreji un ne-apfohpigi fainneeki. Fskohlas-nams ir it leela, no leeklunga ween-weenigi uf-fohpta un ufstureta ehla, kura ari fohp-ehfchana eegahdata, it kā Kalna-mulschā un Wahnē. Pee fskohlotaja Ehtmana fga, Kasdangā, at-rohdama weena no tahm leelafahm bishu-fohpfschanas weetahm Leijas-Kursemē; par wairaf nekā 200 rubl. f. fskohlotajis Ehtmana fgs schē par gadu pahrdohd medu. — Felgawā, Dohbelē, Saldū, Mifputē, Grohbinā, Leepajā un Wentfpilē Schihdu eedfsh-wotaju fskaitis fipiri gahjis wairumā, un fcho weetu firogofchanu un dar-bofchanahs pa leelafai datai fawās rohkās nehmufohi; ka tas tē tā notizis, ir nahzis zaur tam, ka kristigee eedfshwotaji fawu buhfschanu un zihniun naw pareifi eewehrojufchi. Bet ari daschadas leetas ir schē zelā. Kamehr kristigeeem ir bijis jazihnahs zauri zaur daschadahm dshwes-grubtibahm, uf fo winu freetnaka eedafschana un fahrtiba, un leelaka pazetiba un ftingriba wadifufi, tamehr Schihdi zaur fawu is-manibu un mafak raisehm pilnu dshwi ir no kristigeeem finajufchi wi-fadi eepelnitōs. Kur ween kas ahtri ja-uffahl, ja-eemahzahs un ja-pastrahdā, tur kristigais ar Schihdu tilai reti war eet fpehfotees; Schihds tē gandrihs aifweenu patur wirerohku. Schihds ihfi apdoh-majahs un ahtri dara. Pee tam Schihdi fawā fawpā zits-zitam no wifa spehka palihdōf — behdu deenās un ligās. Ko weens panahzis, tas nahf wifseem par labu. Ftingriba, ar fo familijas- un zilts faites tohp faturetas; — labdariba, fo bagatalee pee nabadfagakeem pa-ftrahdā; — brahlibas gars, kas wifur tur tohp atraste, fur fahdam apfpeeflam Schihdam sawas dshwes-ufstura dehl bij jazihnahs: wif-tas padara, ka Schihdi pahfpehji firogofchanas un mantas fua kristi-gohs. Sawā tagadejā zelā efmu Kursemes Schihdus no tahdas pu-fes it freetni mahzijeas pasiht; un es fipiri wehletohs, ka ari mehš daschā fua Schihdus few nemtohs par preefschfihmi. — Wezpilē, Talfē (pee Grohbinas), Kruchtē un Wirgā lauffskohlotaji pa wifu gadu fawā amata daudf wairaf nepefna, kā 50 rubl. f.; wini schē tapehz ari no-darbojahs ar daschadeem fahnus-amateem. Pagasta-waldes sawus fkrithwerus gan deewsgan labi fin eegahdabt pelnā, bet pret fskohlu un

fskohlotaju tee tura fihfifu rohku. Tā tad schē tohp freetna fskohlas-audfinaschana, mahzifchana un daschi labi gara dihgki no Latweefcheem pascheem pee faweem tautas behrneem apfpeefi, — wismafakais nepilnigi apfohpti. Pa wifseem fcheem pagasteem gandrihs tilpat kā nemas nelafa laifkriftus. Kur gan reis ar tahdu dshwi lai notohp? Pa wifu Leijas-Kursemi lauffaimneeki sawus behrus lohti mas juhta pa wafaru fskohlā. — Ap Durbi un Bahrtawu ir daschi lauff-faimneeki sawus laukus apdrohfschinajufchi krusas-beedribā. Felgawā, no kuras wineem ari par teem no fneega isfpohtiteem lohgeem tohp fskahde atlihdsinata. — Durbe atrohdahs it freetna, no munns zaur dascheem rakfiteem pasihstama dahrineeka S. Alehwera fga, apfohpta aughu-fohku fskohla, is kuras no tuwenes un tahlenes tohp fohzini pirkti. Lauffaimneekeem pee dahrsu cetairfshanas ir Alehwera fgs ufzihligis padohma-dewejs un pasihdsetajis. Durbes meefina Lat-weefchi it fipiri pelnahs ar sweiju Durbes esarā. — Durbe atrohdahs freetna privat-fskohla, mahzifchanas un audfinaschanas fua. Scho fskohlu wada Aug. Schāfara fgs; fchogad, fur minetais kungs taif-jahs aifcet uf Leepaju, wifsch tifa usaiznahs, uf Mifputi nahf, fur winam is gadus 1000 rubl. f. is pilfehntas kafes fohlija peemalfahf fskahf; bet Leepajas pilfehntas wezako banka winam grib nahf palihgā; tā tad no Augusta mehnefcha schis freetnais fskohlotajis buhs Leepajā, Lihdfigi fawā freetnibā ir Waltaiiku kirspheles-fskohla, sem fskohlotaja Kocha fga wadischanas un Saldus elementar-fskohla, sem fskohlotaja H. Krause fga wadischanas. — Leepajas Latweefchu labdarifchanas beedribā atrohdams dshwōs un zentigis gars; wifas rohkdarbu-wafari (no fahdahm 10 dahmahm labprahfigi waditi) tagad tohp no fahdahm 40 meitenehm apmekleti; beedribai fchim brishcham ir fahdi 400 beedri, kas sem Trautmana fga weiflahs wadischanas ir lohti darbigi. Schini beedribā walda freetna fahrtiba, tā ka teefcham gohdahs war justees is kattris, kas schini beedribā, pehz deewsgan ftingras preefsch- un pret-bahfshanas, tizis usnems par lohzeffi. Schihdus tē ne ween par beedreem ne-usnem; bet ari tohs nepeelafsch pee isfirojumu apmekle-fchanas. Kamehr Wentfpils pilfehntina pastahw, ir jau fahdi 533 gadi pagahjufchi; bet pa wifu fcho laiku wira lohti mas peenehmufees. Firogofchana ari schē pa datai Schihdu rohkās. Kai gan Wentfpilij ir it laba ohfta, tad tomehr firdsneezibas un fugneezibas fua tē gan-drihs nekahdi fohli naw fperiti uf preefschu. Waina meflejama firog-ofchanas pretfchu un lihdselku truhfumā, kā ari uhdens-zeku nederigā fastahwā. Pa Wentfpils upi war braufahf tilai seemeka- un seemeka-wafara pufes Kursemneeki. Septinpadfmitā gadu-fimteni Wentfpils firdsneeziba, weizinat, no toreifejeem Kursemes pahrwaldneekeem, ih-paschi zaur herzogu Fehfabu, daudf wairaf seedeja; bet wehlah zaur Leepajas un Mifgas zilafchanahs atfal panihka. Labaki laiki Wentfpils firdsneezibai fahftohs, kad buhtu eefpehjams Wentfpils upi pa-dariht fugojamu un kad to waretu ar dascheem uhdeneem Wifnas gu-bernā faweenohf. Ari labi buhtu, kad dshelzefsch uf Wentfpili taptu drihs buhwehts. Kad Wentfpilneeki, furi leeli fugofchanas-draugi, fohpā ar muifchneekeem par Wentfpils upi un fatifschanahs uf tahs fahktu pahrgudroht, tad teefcham fawā laifā fahda laba eegrohfschana tē buhtu gaidama. — Daschōs fchi aprinla prahwakōs pagastōs, kā: Gahrtdā, Leijas-Sohgā, Letfchā, Pafeeftā, Sarkan-mulschā, Sarnatā, Suhrā, Ufchawā un Wahrwā — gan pa-manamas daschas labas wehleschanahs un apnemfchanahs, bet truhff faweenibas gara, un warbuht ari weenprahftibas. Leels labums ir tas, ka tē lohti wefeligs gais; ar wefelibu tē til labi fahw, kā ahfsteem tē mas darba.

R. Bertram s.

Sargajatees no faktu-ahfstehm.

Kahdam Bauflas weefu-nama turetajam M. Nepoja drufzin wina dahrgais firgs. Kad nu Bauflā neweena freetna firgu-ahfsta naw, tad M. fgs paffaufija padohmam, lai firgam eedohd fohrteli terpentinfkas. Tai paschā azumirfli firgs palifa eephehtes fahwoht. Duh-maina dwafcha nahza lohpinam zaur muti un nahfshim, un pehz mas deenahm firgs bij pagalam. Kad firgu ufshkehrda, tad atrada, ka eefchas bij fadegufchas. Tee nu bija faktu-daktera padohma augfi, kas M. fgam deewsgan dahrgi mafaja.

J. R.

Sludinaščana.

Wahmas pagasta walde, Kuldigas aprinkē, dara zaur šho jinanu, ka šhi pagasta galwas naudas maksatājus par 1881/1882. g. 23. Julijā š. g. klaseerešun un ta klaseerešchanaš līte preefch tātra peedallā eesfā-tišchanaš līdš 6. Augustā š. g. pee minas buhš šlitta un farris pagasta lohžellis, kureš ar klaseerešcham nebuhtu meera, šhini laika šawu nodohmatu šuhšibul pee peenah-famas uštraugu teef. war peeneš. Pehz tant dabuhs klaseerešchana lītumigu spēhtu un ne-weens wais netiks šlāfihš.

Wahmā, 25. Junijā 1881.
(N. 226.) Pag.-wez.: W. Bergfeld.
Pag.-štr.: J. Tirum.

No Sahlinu krohra pagasta-waldišchanaš teef pehz wehrā nemščhānāš ahrpus no wada dšhwodameem pagasta-lohželleem šinams darihš, ka galwas-naudas klaseerešchana preefch 1881/1882. gada Sahlinu teefas-namā 4. Augustā š. g. tiks išdarita ar to ušaižinaščham, ka wišpeem teem, kam buhtu lahdaš atweeglināščhānāš eeru-nāš, ar waižadīgahm peerahdīščhānāš minetā deenā, ja negrib tahš pašchāš šaudeht, Sahlinu teefas-namā ja-atnāht un šawi eemešli jāleek weetneeku pulkam preefchā.

Sahlinu teefas-namā, 20. Juni 1881.
(N. 199.) Pag.-wez.: M. Lagde.
(S. 28.) Pag.-štr.: Kūlpe.

No Kaulizēš pagasta-waldišchanaš teef ahrpus pagasta dšhwodameem pagasta-lohželleem pehz wehrā nemščhānāš šinams darihš, ka galwas-naudas klaseerešchana preefch 1881/1882. g. Kaulizēš, 30. Julijā š. g. tiks išdarita ar to ušaižinaščham, ka wišpeem teem, kam buhtu lahdaš atweeglināščhānāš eeru-nāš, ar waižadīgahm peerahdīščhānāš minetā deenā, ja negrib tahš pašchāš šaudeht, ja-atnāht un šawi eemešli jāleek weetneeku pulkam preefchā.

Kaulizēš, 20. Junijā 1881.
(N. 41.) Pag.-wez.: J. Kūhpe.
(S. 28.) Pag.-štr.: Kūlpe.

No apafchā minetahm pagasta-waldišchānāš teef pehz wehrā nemščhānāš ahrpus no wada dšhwodameem pagasta lohzeem šinams darihš, ka galwas-naudas klaseerešchana preefch 1881/1882. g. Salduš teefas-namā tiks išdarita:

- 1) no Salduš pagasta 31. Julijā š. g.
 - 2) no Dīch-Jezeres pag. 1. Augustā š. g.
 - 3) Ulpes pagasta 5. Augustā š. g.
 - 4) Salduš meščhūnga pag. 5. Aug. š. g.
 - 5) Salduš mahz. pagasta 8. Augustā š. g.
- ar to ušaižinaščham, ka wišpeem teem, kam buhtu lahdaš atweeglināščhānāš eeru-nāš, ar waižadīgahm peerahdīščhānāš eefch minetahm deenahm, ja negrib tahš pašchāš šaudeht, Salduš teefas-namā ja-atnāht un šawi eemešli jāleek weetneeku pulkam preefchā.

Salduš teef.-n., 20. Junijā 1881.
(N. 335.) Pag.-wez.: J. Sawižh.
(S. 28.) Pag.-štr.: Kūlpe.

No Dohbeles pagasta-teefas teef zaur šho šinams darihš, ka 15. Julijā š. g. Dohbeles Waldchū mahjās širgi, flauzamahš gowis, teki un dāščhādā jita manta nštrupē wairakšohišchānāš taphš pahrdohhta.

Dohbeles teefas-namā, 25. Junijā 1881.
(N. 175.) Preefchēhd.: C. Feldmann.
(S. 28.) Teej.-štr.: C. Schwan.

Uhtroupe.

Ruzawas mahžitaja muiščā tiks 4. Augustā 1881. g. pulksten 10:00 no rihstā šahthoh, wairakšohišchānāš pahrdohhta nomitruščā mahžitaja M. Schulmana šga atfahš-tā manta, tā: širgi, gowis, wirtišchāfēš-un ištabas-leetas, kukamā maščhine, darba-un drauzamee rati un wifadi eejūgi.

Ruzawas mahz. muiščā, 22. Juni 1881.
M. Schulmann, mahžitaja atraitne.

Talku

aprinča-škobla

paplašchinata uš 5 klāšehm. Weena iš klāht-nāhtuščhānāš klāšehm ir šagatamoščhānāš klāšeh ar elementar-škoblas kurju. Mahžiba eefahšēš 10., jāmūs škoblenus ušnems 7. un 8. Augustā 1881.

Wirtišchahlotajš C. Mühlenbachs.

No zensures atwehlehts. Rihgā, 29. Junijā 1881.

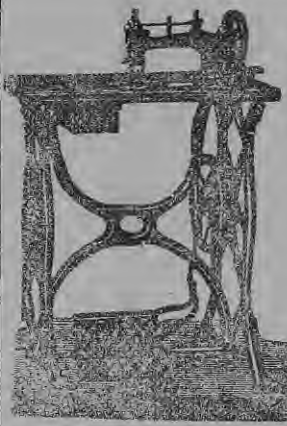
P. van Dyka pehz nabzeji Rihgā un Nehwalē

peedahwā

Radarda superfosfatus,

kas 22 gadi šheit semē leetati un atšihiti par jo labeem, un kas šatur 13 līdš 40 proz. kuhstoschāš fosfōra-šlabbes.

Beem. dublitai par atweegloščham mehš ešam lehgēri no šaweem superfosfateem eetaišijūšhi Želgawā pee Adolfa Abrahamšohna šga, pee Annas wahrteem, un tadēht peenešim un ištahitim apstelleschānāš, tā nu weeglati ištarams, waj teescham no šchēneš jeb no Želgawas.

5 augštakahš gohda-algas dabuja uš M. Baltijas semkōhpibas ištahdes Rihgā, Junija mehneš 1880. g., no mums ištahditahš šchujamahš maščhines.

Leelakā išwehle. Pilniga galwoščhānā. Lehtakee tirgi.

Lührs & Zimmerthals, Gēfch-Rihgāš šmilšču-eelā Nr. 7.

No 1. Julija šch. g. dšhwoju šawā pašchā namā

pastes-eelā № 26.

Runas-štundas:

Preefchpusdeenās: līdš pulksten 10. Pehzpusdeenās: no pulksten 4. — 5

Dr. C. Jensen.

Es tagad dšhwoju Želgawā, leelajā eelā Nr. 31, Dumpša namā, un šlīmeekus peenemu no pulksti. 12. līdš 1. Nihšs darbhadeenās, bet ne šwehtdeenās ažu-šlīmeekus, kas atlīhdīnāščhānāš nešpehi maščhāht, peenešim dīatonīšu namā. Tur aridīan ažu-šlīmeekus, kam japaleek Daktera rohtās, warehs ušnem, šad tahš eerikteschānāš buhš gatawas.

Dakteris Waldhauer.

Škohlotaža palihgu,

kas Jrlawas seminarijā ešamineerehts, wišdrihšatā laikā melle. Japetejāhš pee Meščhamuiščāš mahžitaja šunga Wury.

Zaur šho daru šinam, ka no 1. Julija Keel-Behrstēle (Bauškas aprinkē) dšhwo-šchū un

šlīmus lohpus

ahrišchānā nemščhū.

C. Reichmanberg, weterinar-ahrišts.

Bauška!

Langdāles superfosfatus

ar 13—20 proz. fosfōra-šlabbes, tā ari kartufekū superfosfatus

— tura arween frīščā prežē uš lehgera

Wulf Salko Wulfšohns.

Drabts-naglas

pahrdohh

C. Höpferis, Želgawā, šahš- un šlitta andeles-w.

Jaunas šortes naščhi

preefch ištāpū drabščhānāš pa 25 kap. ir dabunamī pee naščhū-kaleja-meistera G. Wittinški, Želgawā, pastes-eelā № 9.

Safumuiščā, pee Rihgāš, teef pehz patišchānāš leeli —

semes-gabali

išdohiti uš bšimtu nohmu. Japeepraša Šchampetera muiščā jeb pee parakšijūšchā

B. C. Schnakenburg, Rihgā, pretim birščai.

Jaun-Swirlaukas tirgus

taps šhogad 19. Julijā pee

Stubru-krohga

notirehts.

Tapetes,

wišleelakā išwehlē, no 11 kap. šudr. šahthoh,

un lohgu-ruloji.

Gatawu špegeku lehgeris, tā: trum-joji, puštrumoji, šahlebr-špegeki. Špegeku-glahšes šahgeris un pahrdoschānā, wifadā leelumā.

Louis Matton,

Želgawā, leelajā eelā № 17, tapetu-, lampu- un špegeku magasīnā.

Pensioneri

atrohu laipnu ušnemščham Želgawā, šakajā eelā № 24, pee J. Kaleji.

Išees šalumōš

19. Julijā Rundehku biršē, pee Baltā-krohga. Tawatās šinas dabuhs programōš.

Anneneeki.

Dšhuhštēs dšeedatāji išeš 5. Junijā 1881. g.

šalumōš
Pehtermuiščāš Kreewian-Birģēla biršē. Šahlums pulksti. 3:00 pehz pusdeenās. Ge-eščhānāš-maščhā: kungeem 30 š. š., kundšehm 20 š. š. Šfrikotāji.

„Biktu šalumu šwehtku išfrikotāji teef laipni lohgti, kurā datumā išeš Parkā?!”

Wieschonis.

Šmehdē

ar kaleja leetahm, uš Želgawas gramt, Bauškas leelēla malā, aij Annas wahrteem, kur neweena kaleja naw twumā, un tadēht loti labi eenešiga, ar wifahm lumbehm iš pilšehtā un no laukeem, teel newešlības deht sem labeem nolihgumeem pahrdohhta no R. Dombrowski.

Pensioneri

atrohu laipnu ušnemščham, ar- un beš-šēš, Želgawā, Dohbeles-eelā № 41, weemu trepi augščā, pee m. D. Deeva.

Šwehtdeen, 5. Julijā 1881. g. išeš Pesteneeki

šalumōš,

Wisu upes lihtschū parkā. Preeklus weizinahš treetna muišā un jaurā dangošchānā, un pāušes minūtēs tiks maiša škre-ščhānā un škumtīga galta šščhānā no Želgawas mahšleneeka J. Zeifferta šga preefchā wēsta, un krehšlai metetes lohti leel-šta mahšlīga ugunošchānā išfrikota no paššitāmā ugunošchānāš mahšleneeka J. Zeifferta šga; par labu buferi ir gabdahš twatās šinas zaur programahm.

Šfrikotāji.

Safahsmuiščāš draudšes dšeedaščhānāš-beedriba išeš 5. Julijā š. g., pulksten 3:00 pehz pusdeenās, Šchabmuiščāš Šulgu-Krašta biršē — Safahsmuiščāš twumā —

šalumōš.

NB. Tawatās šinas programōš.

Šwehtdeenā 12. Julijā 1881. g. tiks išfrikoti Reuges muiščāš Krahtišchā kalnā

šalumu šwehtki

ar dšeedaščham un dangošcham pee kara muiščāš. Wakarā buhš mahšlīga ugunošchānā. Kreetna bufete.

Gešahšums plkst. 3:00 pehz pusdeenās. Maščhā: kungeem 30 kap., kundšehm 20 kap. un behrneem 10 kap.

Uš laipnu peedališčhānāš luhdi

Šfrikotāji.

Brambergu

Rihgo dšeedaščhānāš beeriba išbrants

šalumōš

12. Julijā š. g. Pentules kēstereu biršē, — Behnēs bielšēla šanzijas twumā. — Gešahšums pulksti. 3:00 p. p. Wakarā mahšlīga ugunošchānā. Tawatās šinas programōš.

19. Julijā š. g. Lauzeneeki išeš

šalumōš

Elles-kalnōš školās twumā. Gešahšums pulksti. 3. p. p. Uš laipnu peedališčham eeluhdi

Wagasta walde.

Brambergu

labdarības beedriba išeš Želgawas twumā pee Mehtina dambja C. Renner kundšes šankajā augtu šoku dabrešā

šalumōš

šwehtdeen, 12. Julijā 1881. g., pulksten 3:00 pehz pusdeenās. Maščhā: kungeem 40 kap., kšehm 30 kap. Tawatās šinas programōš.

Wifās grahamu-bohdēs dabunamas:

Safnu dahriņneekš

jeb

derigi padohmi,

šaraffiti no

C. Kiewera,

Kaletu-muiščāš dahriņneeka.

Maščhā 35 kap.

Wēzahš mahtēs

wiššaištakahš pašajinas.

Diwadšmit pašatas ar aštonahm škaištahm pehrnju bildehm preefch gohdigeem behrneem.

Maščhā 50 kap.

Drutahš pee J. W. Steffenhagen un behla.

(Tē klāht peelilumi: 1. Semkōhpiba un šaimneežiba un 2. Zemu-rahditājs no Ziegler nu beedra.)

Mahitajis: Par seemas-fehjas 2c. Par auglu-tohtu 2c.
Zementa files. Drufflas.

Par seemas-fehjas issalfchannu.

Semkõhpi, kas jau wairak gadus gar semkõhpi bu nodarbojuschees, warehs atminetees, ka fenakõs gadõs seemas-fehja pahrzeeta seemu dauds labaki, nekà tagad, un bij reti kahdu reisi til maitajusees. Zeram, ka tagad, kur seemas-fehja til retu seemu paleek wefela, buhs ari laiks pahrdohmakt, no kam tas wifs ihsti zefahs. Ihpafchi fchi gada plauja fohla mums mas preeka, tà ka tohti dauds semkõhpiju flatahs ar leelahm ruhpehm preti nahkamibat.

Pa leelakai datai samaitaja muhsu rudsu- un puhru laukus pehdigà gadu-desmità ne-isdewigais gais. Mudenì leels flapjums, seemà stipra fala, un par dauds jeb par mas sneega seemà, waj ari ne-isdewiga pawafara, wehlahs un stiprahs nakts-falnas u. t. pr. ir muhsu seemas-fehjam tee leelakee eenaidneeki. Bet pa datai ir pee seemas-fehjas issalfchanas ari wainigi pafchi semkõhpi zaur tam, ka seme netohp peenahzigi un pareisi, bet daudskahrt pawifam greisi issrahdata.

Lai gan mehš efam gandrihs pawifam nespehzigi, strahdaht preti ne-isdewigam gaisam, tomehr neweens newarehs noleegt, ka rohnahs deewsgan lihdsjektu, ar kureem waram flahdi pa datai masinaht, lai ari to newaram pawifam nowehrft.

Par wifahm leetahm jo wairak jaluhko us tam, ka papuwes tohp pareisi apstrahdatas. Tohti dauds semkõhpiju ir tais dohmàs, ka se-

mes daudskahrtiga arschana un fchakla apstrahdaschana jau weizina seemas-fehjas pareisu augfchannu un to ari issargà no issalfchanas. Tohp arts reisi pakal reisas, bes ka atlantu semei peenahzigi noguletees un pareisi usnemt fapuwuschahs mehflu dalas. Ja nu wehl trahpahs, ka seme ir feschlusi un apaugusi ar zeeftu, tad naw arschanai un ezefchanai nemas gala, lihds seme ir, tà fakoht, zaur arschannu pawifam „nonahweta“, t. i. padarita us ilgaku laiku preefch augfchanas pawifam nederiga. Netohp deewsgan luhkohts us tam, waj ir mahla jeb smilts seme, bet ar wifu weenadi, un tas ir un paleek gluschi nepareisi, jo mahla seme pagehr latrà sinà stipraku issrahdaschannu, nekà weegla smilts seme. Kapehz mums ihsti papuwes ir wajadfigs, un ko gribam zaur tam panahkt, kad semi atstahjam weenu gadu brihwu, bes ka ta nestu kahdus augtus; papuwes waj jag tapehz, lai semi, kad ta ir jau 3 lihds 4 reisas augtus isdemusi, waretu padariht zaur arschannu irdenu un to spehzinaht preefch nahkoscheem 3 lihds 4 augteem.

Scho wifu waram panahkt, ari bes ka semi zaur pahrliezigu arschannu par dauds mohzam un nogurdinam. Bet ja zaur tam grib ari issargahht fehju no issalfchanas un weizinaht augu augfchannu, buhs gan wajadfigs fcho leetu wairak eewehroht. Peedfchwojumi un ismechginajumi ir peerahdijufchi, ka rudsi un puhri aug par dauds irdenà semè dauds flittaki, nekà tahdà, kas jau nogulejusees, un ka wahjakai fehjai flahdè seemas ne-isdewigais gais dauds wairak, nekà stiprai un spehzigai semei. Kad seme

par dauds arta un ezeta, tad rudsu- un puheu fehja rudenī nēwar un nēwar labi stiprinātees un fataisitees us nahkofcho seemu, kas fehjai warbuht breefmigi usbruks wirsū. Sapratigi ahrsemes semkōhpji leezina, ka tilfab puhri, kà rudsi, kas fehti tik weenreis artā semē, pahrzeefchoht seemu lohti labi; turpreti tahdi, kas fehti par dauds irdenā semē, jeb tahdā, kas arta wafarā 2 lihds 3 reisas, daudstreis pawifam issalstohht. Wini mums dohd to padohmu, „lai semkōhpiis fargahs no pahrleezigas arschanas, bet turpreti lai bruhkē wairaf ezefchas un rullus“. Waj tas nu nebuhtu derigs ari pee muhsu, lai gan dauds aukstaka gaisa? Schē naw ko schaubitees! Behz tam, kad no lauka ir nonemts ahbolinsch pirmo gadu, derehē lauku art tik weenu paschu reisi, un pat diwu gadu ahbolina semi, ja ahbolinsch ir ohtro gadu labi audsis, nēwajadsehē art wairaf kà weenu paschu reisi; tik wajag art 5 lihds 6 nedekas preeksch fehjamā laika, lai sahtainā wirskahrta dabutu dauds-mas fapuhht un seme faguletees. Trihs gadu ahbolina lauku — ja grib rudsus feht — wajadsehē gan art 2 reisas, jo to buhs lohpi par dauds faminuschī. Bet ari tad wajaga pirmo reisi art it lesni jau Junija mehnescha beigās un tad ohtro reisi padsi, Julija widū. Tapat buhtu jadara ari pa leelakai dafai ar papuwi: usar papuwi pirmo reis it lesni jo agri pawafarā, pirms wehl naw mehli iwesti, lai seme zaur tam taptu tihra no nesahles. Kad grib semi pehz mehflu isweschanas padariht tihru no nesahles, tad pahrskatisees un nodarbosees par welki. Pee mehflu ee-arschanas tohp ari daudskahrt lohti mas luhkohts us tam, ka mehli taptu pareisi aparti. Schis darbs naw ne buht gruhti padarams, ja tilai nemam labu arllu, un bes tam, ja wajadfigs, mehflus wehl wagās ar grahbekli eeleekam eefschā.

Zaur weenu paschu arschanu war semi tik tad padariht deemsagan irdenu, kad ar labi beesi. Wagai wajag buht tilai kahdas 6 zellas plaitai. Bet kad apdohmā, ka seme naw wairs ja-ar ohtro reisi, un ka ohtro arschana semei warbuht — pat flahdiga, warehē gan pee schā

darba islaisi sweedrus, lai tas taptu padarihts pareisi. Behz mehflu aparščanas wajag lauku norulleht, lai ari ta mehflu dafa, kas wehl nebuhtu pareisi ee-arta, taptu peefpeesta pee semes un waretu labaki fapuhht. — Kas pa to laiku, kamehr mehli puhst, semi ar, attaisa, tā fakohht, semei lohguš un durwis, un leela mehflu dafa nemanohht isgaisi, isnihsst un ais-eet bohjā. Semes ruhgschanu war falihdsinaht ar maies ruhgschanu. Tapat kà maise wairs neruhgst un tohp slihta, kad paschā ruhgschanā tohp kustinata, tā ari seme, nelaikā arta, tohp preeksch augu augščanas nederiga. Dauds mehflu, schis leelais semkōhpiibas kapitāls, eet zaur nepareisu papuwes apstrahdaschanu bohjā. Ja pehz mehflu ee-arschanas usnahht leetus un arumeem uslaischahs wirsū kamara, wajag lauku no-ezehht un padariht ahrejam gaisam pee-eijamu. Kad seme ir bijusi pareisi fa-arta un tohp tahdā wihē tureta gaisam pee-eijama, tad ta patura lihds pat fehjamam laikam wajadfigo mitrumu un ir mihssta un irdena, tā ka naw nemas wajadfigs art ohtro reisi. Schahdā semē atrohhd jaunee stahdini wisu, kas teem preeksch augščanas ir wajadfigs, un tapehz ari war zereht, ka tahdā semē fehja tik drihs ne-issals, kà wairaf reisas artā un par dauds irdenā semē.

Naw jafschaubahs, ka ir lohti labi, kad papuwes fa-ar rudenī, un ihpaschi tahdās weetas, kur mahla seme, jo zaur to tohp semes apstrahdaschana pawafarā dauds weeglaka. Sals ir pee semes isstrahdaschanas muhsu labakais draugs un palihgs, kas ne ween padara daschas mehflu dakas augeem jo pee-eijamas, bet padara ari semi jo irdenu.

Lohti fwariga leeta ir ari ta, ka tuhliht pehz plaujas rugajus apar, un naw ne buht par dauds fazihst, kad daschi sapratigi semkōhpji leezina, ka katra deena, ko nokawē rugajus ne-aparoht, padara darbu gruhtaku un mafina zeribu us nahkofcha gada labo plauju. — Wajaga tik ween ismehginahht ar kahdahm puhra-weetahm, un tuhda redsehē jo labus panahkumus. Bet waj pee mums buhs eefpehjam, papuwes tuhliht pehz nowahstahs plaujas usart?

Tas ir pawisam zits jautajums. Preefch tam mums buhtu jagahda papuwes-ganillas weeta zitadi ganillas-lauki. Bet tam ari muhsu ihfa wafara buhs schim darbam daufskahrtigi par kawekli. Bet tomehr to mehrki, kas zaur uszihribu un tschaklu strahdaschanu ir fashneedjams, waijag katram semkshpim pee semes apstrahdaschanas tureht preefch azihm.

Dhtra waina, kapehz seemas-sehja pa datai issalst, ir semes wirskahrtas neweenadiba, kas zelahs zaur semes fliktu isstrahdaschanu, aroht par dauds platos wagas. Par dauds platos wagas nepheji pehz ezefchas peenahzigi peelihdsinaht. Waijaga buht pee arshanas wairaf usmanigam un fargatees no wainahm, kas schogad femi til smagi ir fohdijuschahs zaur tam, ka labi jo labi sehjas lauki ir issaluschitahdas weetas, kur nebuhtu issaluschiwaj ispuwuschu, ja buhtu pareisi arti.

(Uf preefchu beigums.)

Par augtu-kohku stahdischanu.

Augtu-kohku stahdischanas laiks stahw sakara ar semi, kura kohzinus grib stahdiht. Kad apdohma, ka daba proht jaunajem kohzineem orween labaki pasneegt waijadstgo mitrumu, neta mehs to spehjam un waram, tad gan katram buhs faprohtams, ka faufa, weegla smilts semē derehs kohkus stahdiht, rudenē un flapja mahla semē atkal labaki pawafara.

Pawafara ja-eesahl stahdiht tad, kad seme ir atkufusi un tikdauds nobredufi, ka rohkoht ta irst un sadruhp masos gabalinos. Newaijag til ar stahdischanu kawetees par dauds ilgi, jo Waija mehnescha faufais gais ir wehlu stahditeem kohzineem ne reti fshahdigs.

Rudenē jafahl stahdiht, tiklihds kohkeem fahl nobirt lapas, un war stahdiht lihds tam laitam, kur fahl labi stipri falt. Seemas widu neder ar stahdischanu nodarbotees, lai ari buhtu laus jo lehns. To til waretu dariht tad, kad stahditajs ir pee tam peespeests zaur ihpafchu waijadstibu; bet tas noteef — us labu laimi.

Ihfi preefch stahdischanas waijag stahdamas bedres eelift meetus, lai kohzinus war peesceet,

un tad bedres japeeber gandrih lihds malai ar labu semi. Pee meeta waijag semi fabeht drufku augstaku. Kad tas wifs ir padarihts, tad waijag kohku apgreest. Wapreefch janogreesch wifas apflahdetahs un par beesu kohpa fa-anguschahs fahnes, ta ka atleef til waijadstigais fakru krohnis jeb kamols. Greesumeem waijaga buht lihdseneem, un ir jagreesch ta, ka greesuma weetas stahw arween us leiju, lai fahnes war jo labaki fahht augt. Sahnes newaijaga ari nogreest padauds ihfi, jo tas kawē kohku pee augshanas. Til tad waijaga fahnes nogreest wairaf, neta ihsti peenahlahs, kad tahs ir apflahdetas un pee winahm ir redsama kahda eefschkiga waina. Smallahs fahnites ir til tad wehrts atstah nenogreestas, kad kohks naw stahwejis ilgi wirs semes un fahnites naw fakaltuschas. Grandu augtu = kohkus (bumbeeres, ahbeles zc.) stahdoht, ir kohkam sarini nogreeshami tohti mas augshpus pilnajeem jeb leelafajeem pumpureem, jo schee pumपुरi fahl drihsal augt.

Ihsti war un waijaga grandu augtu-kohku krohni pilnigi apgreest tikai gadu pehz kohka stahdischanas.

Kaulimu augtu-kohku (kirfchu, pluhmju zc.) pumपुरi aug wisi pirmaja gada; tapehz war ari kohkam krohni apgreest tuhli pee stahdischanas. Ja gribetu pee kaulimu augtu-kohku stahdischanas atstah apgreeshanu us nahkofcho gadu, tad nebuhtu pareisi darihts.

Pee krohnu apgreeshanas ja-ismekle arween stiprakais widus sars un jagreesch waj nu $\frac{1}{3}$ jeb pusi no sara garuma. Pee sareem war nogreest $\frac{1}{3}$ jeb $\frac{1}{4}$ no sara garuma. Pee greehshanas jaluhko us tam, waj pumपुरi stahw ta, ka is teem war isaugt kohkam labu un kohsch krohnis. Tahdus kohkus apgreeshoht, kuru sari aug plati us wifahm pufehm, waijaga greeht ta, ka greesums stahw us augfchu, un tahdi, kuru sari aug piramides wihse us augfchu, ta ja-aggreesch, ka greesums stahw us ahru.

Kad wifs ir fagatawohts, war fahht stahdiht. Sala, leetus un stipra wehja laika waijadsehsh, finams, stahdischanu likt pee malas. Stahdiht war tikai tad, kad seme un gais ir

stahdischanai derigi. Baijaga ari ruhpiigi eewehroht to, ka kohku ne-eesahda padauds dšiki. Kohka faknu kallam waijaga stahweht til kahdas zellas apakšch semes. Semi waijaga it lehni peemiht kohkam pee faknehm.

Ja gribam, lai kohks pareisi augtu, waijaga faknes preekšch stahdischanas eemehrzeht pabeesâ matšjumâ, kas taišihts is mahleem un uhdena, un tad aplaisit ar kompostu. Audeni stahditus kohkus newaijaga leet, bet pee pawafari stahbiteem newar wis istift beš leeschanas. Jo labi warehs jaunais kohziņšch augt, ja apbehrš tam aplahrt lapas, fatrenejuschus mehslus waj fuhnas, lai seme tirdrihs ne-išschubtu.

Kahdas nedelas pehz stahdischanas, kad seme ir jau fagulejusees, waijaga kohziņus peefeet ar jo stiprahm šaitem. Labakee seenamee ir kahrkla wizes. Katram kohzinam ir waijadšigās masafais trihs šaites. Beena šaite ir jafeen gandrihs meeta galâ, ohtra pehdu no semes un treščâ widu starp abahm. Šaites waijaga arween apluhkoht un, ja waijadšigās, šawilkt zeetaki kohpâ.

Zementa files.

Daschu muišchu sirgu-stalks, un ari Mišgâ us ištahdi dasch lasitajš buhs redsejis zementa files, kas ir, tâ fakohht, muhscha leeta. Jo zementa files nekad nefapuhš; uhdens, kas tajās palizis, wafaru karštâ laikâ nefaglumē un nefakšahšt, un tahdu šili sirgi nekad newar nogahšt, ja til stipri eemuhreta. Muhsu laikš, kur mešchi un kohki paleef arween dahrgati, gan katram šaimneekam par to jaruhpejahš, tahdas files šawâ šaimnezibâ eegahdaht, kas til ahtri ne-aišfeet pohštâ, bet ilgaku laiku pašahw. Dauds lungu ir tamdehl nopirkušchi zementa-waj pohdu files. Dasch warbuht šažihs: Wišs buhtu labi, kad tahdas files nebuhtu til aplam dahrgas. Bet ari preekšch tam ir padohms, kâ us lehtaku wišš peeh tah-

dahm filehm war peetapt. Pee mums, Semi-tē, ir dascham šaimneekam sirgu-stalks til zementa files. Tee nopirkušchi weenu muzu zementa, muhrneeks, šteegelus waj ari mafus almentiaus files wiššē šalizis, tohs ar zementu apleš un — file gatawa. Šaimneekam peeteef ar weenu muzu zementa wišu šawu sirgu-stalli ar tahdahm filehm apghadaht.

Druskas.

Gifte preekšch pelehem.

Kâ kahda ahrišemes awiše raksta, efoht kupli šeedošcho akaziju šehklu grandini wišlabakâ gifte preekšch pelehem. Peles šprahgštoht, tillihdš šahkoht grandinus kohšt. Šchi pelu gifte efoht dauds labaka, nekâ wišas lihdš šchim leetatahs: kâ arseniks, šošfors, štrichuins u. z., jo naw jabihštahš no nekahdahm žitahm breešmahm, ko gifte waretu padariht. Buhtu labi, kad šchi jaunâ gifte taptu ismešginata pee pelehem.

Kartufeku usglabafchana wafarâ.

Kartufelus war ušturedht labi ilgi wafarâ pee labas garšchas, ja tohs nomafgatus un tihklâ waj kurwi eebehrtus tura kahdas 4 sekundes werdofchâ uhdeni. Pee uhdens japeeleef klahht drufzin fahls. Pehz tam waijaga kartufelus noščahweht wehšâ gaisâ un usglabahht tufšchâ weetâ. — Tâ usglabatee kartufeli paleef ilgi labi, jo wehrdoščais uhdens teem ir šamaitajis dihgus un kartufeli newar wairs dihg.

Šwirbukus war aišdšiht no kirscheem žaur tam, kad pakar kohkâ, pee katra leelaka šara, pa gabalinam šiploku. Šwirbuki newar paneš šiploku šmaku; tapehz tee ari pee kirscheem ne-eet. Šiploki war palikt šarš til ilgi, kamehr ohgas ir gatawas. Beš tam ir šchis lihdšellis dauds lehtaks un labaks, nekâ kad kohkam pahriwelk tihklinus.

Latw. Muišchu redaktors: J. Weide.

No žensures atwehšchts. Mišgâ, 28. Juijâ 1881.

Drukahts pee J. W. Steffenhagen un dehta.